

M. BRUGUÉS MITJANS

«Volia que la novel·la atrapés ràpid»

La jurista Maria Brugués Mitjans (Gavà, 1964) debuta com a novel·lista amb 'El ventall finès' (Tres i Quatre, 2015), un relat d'històries d'amor ambientades en èpoques diferents, el present i els moments previs a la Guerra Civil, vinculades per una sèrie de personatges finesos, Barcelona i un bonic i valuós ventall artesanal.

*Entrevista de Xavier Aliaga
Fotografies de Jordi Play*

Vostè no té experiència prèvia com a escriptora. Quan i com sorgeix el projecte de fer una novel·la? En què es va inspirar?

—Aquesta és la meva primera novel·la. Vaig començar a escriure-la l'estiu de l'any 2008. Jo treballava aleshores en el gabinet jurídic de la Generalitat i m'agradava molt passejar pel barri gòtic. Un dia em vaig parar davant d'un antiquari de roba i hi havia un bonic ventall fet amb puntes de boixet. M'hi vaig interessar i em digueren que era un ventall de núvia molt antic i molt car. Vaig pensar que era una llàstima que un ventall de núvia acabés en un antiquari i em va fer reflexionar sobre la història que hi havia al darrere. La història real no la vaig saber mai, però em va servir de punt de partida per inventar la meva. Aquell ventall el vaig fer servir com un recurs literari. O més que com un recurs, com una crosca per poder passar d'una història a una altra i donar consistència a les dues històries que s'hi recreen.

—A partir d'això vostè teixeix una trama que relaciona Finlàndia i Barcelona emprant com a recurs la figura d'un cònsol finès. Per la ciutat deuen haver passat moltíssims cònsols de diferents nacionalitats al llarg del temps, però d'això no s'ha fet molta literatura.

—La veritat és que, encara ara, Finlàndia no té un cònsol a Barcelona de la seva nacionalitat. El que hi ha és un cònsol honorari, un advocat de la ciutat, una persona de Catalunya. El ben cert és que la figura del cònsol em permetia donar un nivell als personatges. I per què Finlàndia i no un altre país nòrdic? A l'hemeroteca de *La Vanguardia* em vaig trobar amb la sorpresa d'una secció, "El correo nórdico", a la qual es parlava molt de la política dels països nòrdics i, especialment, de la finlandesa. Clar, en els anys que jo estava revisant per documentar-me, del 1934 al 1936, Finlàndia tenia la gràcia de tenir relativament recent la seva declaració d'independència, al desembre de l'any 1917. Tenia un punt de frescor, de país que s'acaba d'independitzar de Suècia, i això podria

transmetre als personatges una vitalitat, les ganes de fer coses de tot projecte que comença. La història podia agafar així més ritme.

—Tret de la dona del cònsol, que fa de contrapunt, tots els personatges finesos estan fascinats per Barcelona. Vostè té constància que als països nòrdics es dona aquella fascinació o hi havia elements de llicència literària?

—La fascinació actual que he pogut constatar quan viatge a aquells països és total i absoluta. Si dius que ets de Barcelona –no de Catalunya o Espanya– es mostren fascinats. Pel que sigui, els encanta. I no només pel clima, sinó també per la ciutat, per la seva història. I sobretot pel modernisme, els fascina moltíssim. Barcelona és una ciutat que ven.

—Hi ha dos plans temporals a la novel·la: la història de l'executiva finesa que viatja a Barcelona, Katariina, i la història del ventall, que obliga a retrocedir en el temps. Fou molt complex teixir aquells dos fils narratius?

—Sí que em va costar treball. Les dues històries es van anar fent al cap, però sí que em va costar encaixar-les i que cadascuna deixés anar cronològicament la informació necessària i suficient, però no més. I que el lector anés sabent i acabés sabent en acabar la novel·la més que els personatges, com qui contempla un fet des d'una talaia. Vaig fer moltes correccions fins a aconseguir això.

—Tot i viatjar als moments anteriors a la Guerra Civil hi ha molt poques referències històriques, tret d'algun detall com ara la declaració de l'Estat català dintre de la República, el 1934. Són referències tangencials, en tot cas. Es tractava de no desvirtuar l'esperit d'una novel·la que parla bàsicament de relacions amoroses?

—Mai no vaig voler fer una ficció històrica. Però el fet de ser fidel als esdeveniments històrics em va donar molta feina. La intenció era que els personatges dels anys anteriors a la Guerra Civil

esdevinguessin més reals als ulls dels lectors. Però es tracta, com bé dius, de referències tangencials.

—El que sí que hi ha és un intent més explícit d'explicar les diferències de classe.

—I també les diferències entre la família del cònsol, que vénen de Londres, i la gent de Barcelona. Perquè el que es troben és una ciutat molt provinciana. No és la Barcelona actual. Si la dona del cònsol, l'Elisabeth, que hi va de mala gana, hagués arribat l'any 2008, la seva reacció seria ben diferent, s'hauria trobat una ciutat molt més cosmopolita. En tot cas, era una ciutat provinciana, tancada, però molt més oberta del que ens creiem: una de les coses que vaig trobar és que l'any 1934 la Cambra de

---

➕ IDENTITAT LITERÀRIA

Una curiositat: a la coberta d'*El ventall finès* veureu la signatura M. Brugués Mitjans. De primeres, sembla com si l'autora amagués el nom de pila, tal vegada el gènere. Potser sembla un joc identitari amb el lector, o una manera de destriar l'ofici de la nova tasca com a escriptora. La realitat, com sol passar, té molt menys misteri: Brugués forma part del nom de pila i fa referència a la Mare de Déu de Brugués, venerada en una ermita de Gavà, la població natal de l'autora. "Si t'hi trobes una altra Maria Brugués, de segur que és de Gavà", aclareix. Per això una identitat literària, amb un M., que concentra tota la denominació. "El ben cert és que la gent no em coneix com a Maria, sinó com a Brugués". De to pausat, assedegat, però segur, l'autora de la novel·la mostra la seua admiració per l'escriptora Sílvia Soler, a la qual segueix. També té recent la lectura de *Quan érem feliços*, de Rafel Nadal. Un altre autor que segueix, en aquest cas pels orígens lleidatans del seu marit, és Pep Coll. Mentrestant, entre els clàssics catalans, cita sense dubtar-ho Mercè Rodoreda. En general, però, a causa de la seua feina, "tan atapeïda, tan espessa", confessa buscar en la novel·la més evasió que reflexió. "Ja tinc el que tinc a taula", rebla.

Comerç de Barcelona organitza unes jornades sobre Finlàndia per obrir línies comercials. Catalunya és una societat que sempre ha mirat cap a Europa.

—Però els personatges del cònsol i de Rose, la seua filla, sí que s'estan de bon grat a Barcelona.

—Clar, però s'hi troben bé perquè troben persones de les quals s'enamoren! [*riu*]. Aquí entren les històries d'amor, que hi ha moltes al llibre: de parella, de pare i filla, platòniques... Hi algunes relacions convencionals i unes altres no tant, com ara la del pare i la filla, que és molt bonica.

—Al llibre també apareixen les relacions entre gent que treballa en empreses transnacionals, viatja molt i coneix gent a través del treball. Volia reflexionar sobre l'amor en l'era global o això ve donat de manera indirecta?

—No vaig ser conscient quan escrivia d'això, dels efectes de la globalització, de les persones que es relacionen amb gent d'uns altres països i es vinculen a aquells països i els fan seus. I ara quedaria molt bé dir que sí, però no vaig ser conscient d'una altra qüestió, com ara la visió que els fills tenim dels pares i mares, però no com a homes i dones. Katariina té una visió de la seva mare, de la Rose, quan mor, però a través del ventall i les cartes descobreix la dona. I això la porta a sentiments molt confusos i contradictoris: descobreix la dona que mai no va veure en la seva mare. És un tema del qual em vaig adonar després d'haver escrit la novel·la.

—També hi ha una mena d'homenatge als artesans catalans que feien aquells ventalls.

—Sí, aquelles petites fàbriques de tèxtil que hi havia al Poblenou i de les quals ara no queda res després de la transformació urbanística. Però abans, amb la Segona Guerra Mundial, ja es dedicaven a fer uniformes.

—Quan estava escrivint, a quina mena de lector pensava que anava adreçada la novel·la?

El Temps

Nova
maqueta
Nous
opinants
Nou
format
Nou
Temps

Ja al teu quiosc

Per fer-te subscriptor entra a www.eltmps.cat escriu-nos a subscripcions@eltmps.cat o telefona al 902131025.

Us atendrem de 9.00 a 14.00 hores

«Crec que puc fer novel·les per distraure, però abans vull saber si aquesta té un lloc»

—Tret del tema de la contextualització històrica, que em va donar més feina, m'ho vaig passar molt bé escrivint. La meua feina és molt tècnica i me'n volia sortir, deixar anar sentiments, emocions. L'objectiu era distraure i abstraure el lector de la seva quotidianitat aclaparadora, fer passar una bona estona. Per a mi era necessari escriure, volia aprofitar la funció terapèutica que té la lectura i traslladar-la al lector. Per això, una de les coses que em preocupava era que atrapés ràpid el lector. Per més que tinguis un bon llibre a la mà d'un escriptor consagrat, si les trenta primeres pàgines no atrapen, no enganxes, he arribat a abandonar-los. El fet de confeccionar dues històries en una respon a aquell objectiu d'enganxar ràpid.

—La novel·la té un to amable i proper i l'estil per definir propi de les primeres novel·les. Li costà molt trobar el to o sorgí de manera natural?

—Sortí de manera natural. Sóc com sóc, una persona molt propera en tots els àmbits. És difícil poder emular uns altres estils, perquè escrivim tal com som, no ens podem separar de la nostra essència i els nostres valors. He buscat un estil senzill i planer, entenedor. No tinc la formació literària per poder copiar l'estil d'un altre.

—Sembla que la novel·la està tenint una bona acollida entre els lectors. És això una empenta per continuar escrivint?

—M'agradaria. El problema del meu treball actual [*és secretària de la Junta de Finances de la Generalitat*] és que el meu temps, per dir-ho amablement, és molt limitat. Però m'agradaria molt: m'ho he passat tan bé escrivint! Perquè així com la feina et fa patir sovint, escriure aquest llibre ha estat molt alliberador. També vull veure si el llibre agrada o no, si es ven o no... Hi ha tants llibres al mercat... Ara és el moment de la veritat. Si la gent s'ho passa bé i distreu... Jo crec que puc fer novel·les per distraure, però abans necessito saber si aquesta té un lloc en el mercat. No m'agradaria fer perdre el temps als altres.

—No és habitual que a les primeres novel·les no apareguen reflectits els coneixements professionals dels autors. Ningú no diria que *El ventall finès* està escrit per una jurista posada a novel·lista.

—És estrany, pot ser. Tenia dues opcions en posar-me a escriure: un projecte de fer un llibre recollint doctrina jurisprudencial en dret urbanístic o fer la novel·la [*riu*]. I me'n vaig anar de la a la zeta. Ho vaig fer per fugir. El món jurídic és maco però potser també molt opressiu, amb una càrrega de treball molt important, temes que poden arribar a tenir ressò mediàtic i et treuen la son. Mentalment m'anava bé fugir de tot això i submergir-me en un món totalment diferent.

—Què llegeix vostè en el seu temps lliure?

—Doncs ara llegeixo gèneres molt variats. El meu temps és molt limitat i ara estic llegint en anglès *The Cuckoo's calling*, la novel·la policíaca que va escriure JK Rowling amb pseudònim. Vaig ser fa poc a Irlanda i vaig aprofitar per comprar molts llibres en anglès. Les darreres lectures meves són en anglès o francès, per no perdre aquells idiomes. •